

ฐานขอมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคำ
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

การจัดทำฐานข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลบัวคำ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียน รู้เกี่ยวกับ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบัวคำ ประกอบไปด้วยเกี่ยวกับ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านต่างๆ และภูมิปัญญาชาวบ้าน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบัวคำ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ ผู้สนใจทั่วไป และหากนี้มีข้อบกพร่องประการใด หวังว่าคงจะได้รับคำแนะนำ จากท่านผู้รู้ทั้งหลาย ผู้จัดทำจึงขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

งานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุประสงค	1
ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น	1
ข้อมูลตามศาสนสถาน	3
ข้อมูลด้านประเพณี	3
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบัวคำ	4
- ด้านเกษตรกรรม	4
- ด้านหัตถกรรม	8
- ด้านศิลปกรรม	16
- ด้านศาสนาและประเพณี	18
- ด้านการแพทย์ไทย	20

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้มิให้สูญหายไปจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

สามารถ จันทรสุรย (2536) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (2538) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์ จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมา จากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ ที่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตนะ บัวสนธ (2535) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่คนของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้ รับการถ่ายทอด สั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในสวนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาดชาย สมิทานนท(อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ . 2537) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผูคนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างไรยังยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(ม.ป.ป.) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวา เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับปรุงแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้ สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี(2536) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้อง อกกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากขานอกลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคมและสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่ นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่า ว่าวัตถุประสงค์เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ ความสำคัญแก่ ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าจากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์

2

ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่ อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถายทอดสืบต่อกันมาประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แลวนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหาเป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิต

ในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ(2541) ได้จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับ
เทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณต่างๆ ได้ เช่น การ
ทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรแปดตน
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
สมัยใหม่ ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้ าทลาด เพื่อแก ปัญหา านการบริโภคอย างปลอดภัย
ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการ
ผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัต
ถกรรม เป็นต้น
3. สาขาการแพทย์ ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป ้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดย
เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล ้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง
แวดลอมอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึงความสามารถในด านบริหารจัดการ คาการสะสมและบริการกองทุน
และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันค ุณภาพชีวิตของคนให้ เกิดความ
มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด านศิลปะสาขาต างๆ เช่น จิตรกรรม
ประติมากรรมวรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆทั้งขององค์กรชุมชน องค์กร
ทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณี
ของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษา
เรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษา
โบราณภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
10. สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึง ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อ
และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้ บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น
การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีชาว เป็นต้น

3

ข้อมูลศาสนสถาน

ศาสนสถาน ในพื้นที่ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มี 9 แห่ง ดังนี้

1.วัดสว่างโพธิ์ไคร	บ้านโคกหนองบัว	หมู่ที่ 1,11
2.วัดธงชัยโพธิ์ธาราม	บ้านบัวคำเหนือ	หมู่ที่ 2
3.วัดไชยทอง	บ้านหนองไฮ	หมู่ที่ 3
4.วัดสว่างโพธิ์ศรี	บ้านเหล่ากลาง	หมู่ที่ 4,9
5.วัดแสงทะรังษี	บ้านหนองแสง	หมู่ที่ 5
6.วัดฉิมพลีวิจิตราราม	บ้านเก่าจั่ว	หมู่ที่ 6
7.วัดชัยสันติธรรม	บ้านบัวทอง	หมู่ที่ 7
8.วัดป่าศรีรัตนบัวคำ	บ้านบัวคำใต้	หมู่ที่ 8
9.วัดป่าศรีโพธิ์ชัย	บ้านหนองแสง	หมู่ที่ 10

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

- 1.เดือนอ้าย (ฮีตบุญเข้ากรรม)
- 2.เดือนยี่ (ฮีตบุญคุณลาน)
- 3.เดือนสาม (ฮีตบุญข้าวจี)
- 4.เดือนสี่ (ฮีตบุญเผาสุ หรือบุญมหาชาติ)
- 5.เดือนห้า (ฮีตบุญสงกรานต์)
- 6.เดือนหก (ฮีตบุญบั้งไฟ)
- 7.เดือนเจ็ด (ฮีตบุญซำฮะ)
- 8.เดือนแปด (ฮีตบุญเข้าพรรษา)
- 9.เดือนเก้า (ฮีตบุญข้าวประดับดิน)
- 10.เดือนสิบ (ฮีตบุญข้าวสาก)
- 11.เดือนสิบเอ็ด (ฮีตบุญออกพรรษา)
- 12.เดือนสิบสอง (ฮีตบุญกฐิน)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบัวคำ

1.ด้านเกษตรกรรม

หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่างๆได้ เช่นการทำ การเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร เป็นต้น
ได้แก่

1.1 นายวิศิษฐ์ แสนบัวโพธิ์ หมู่ที่ 7 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียงมีน้อยใช้น้อย ใช้จ่ายอย่างประหยัด บางสวนดออมไวไซเมื่อจำเป็นประกอบอาชีพ ในสวนที่มีความรู้ความสามารถตามความถนัดของตัวเอง เช่น ทำการเกษตรหลายอย่าง ปลูกพืชหลากหลาย ชนิดที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร บ้านบัวทอง หมู่ที่ 7 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัจจุบันเป็นวิทยากร ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) บ้านบัวทอง ตำบล บัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวิทยากรบรรยายถ่ายทอดความรู้ เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน การพัฒนาที่ดิน การ ทำปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ ฆ่าให้กับหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน และเกษตรกรทั่วไป ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ชัย

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน เกษตรกรรม

สาขา ไร่นาสวนผสม

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายวิศิษฐ์ แสนบัวโพธิ์

ที่อยู่ ๕ หมู่ ๗ บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน เกษตรตัวอย่างด้านเกษตรผสมผสาน

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านเกษตรกรรม การทำไร่นาสวนผสมการเพิ่มผลผลิต การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตกินที่อยู่ดี

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เกษตรผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจ ได้ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปหัตถกรรมรับผิดชอบดูแลงานด้านงานฝีมือในประเพณีต่างๆในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

เกษตรกรตัวอย่างประจำอำเภอโพธิ์ชัยด้านเกษตรผสมผสาน

1.2 นายวิเชียร คำสุวรรณ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน เกษตรกรรม

สาขา การทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายวิเชียร คำสุวรรณ

ที่อยู่ ๕๒ หมู่ ๗ บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน การทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ สามารถถ่ายทอดความรู้วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ดได้

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เกษตรกรผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจ ได้ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อเพื่อใช้ในครอบครัวและเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านเกษตรกรรมงานด้านการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ดได้ในการใช้ปุ๋ยชีวภาพในชุมชนเพื่อลดรายจ่าย

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

ได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม สาขาการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

7

1.3 นางสมควร คำสุวรรณ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน เกษตรกรรม

สาขา การทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นางสมควร คำสุวรรณ

ที่อยู่ ๕๒ หมู่ ๗ บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน การทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในขั้นตอนการทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เกษตรกรผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานรัฐแลเอกชนที่สนใจ ได้ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อเพื่อใช้ในครอบครัวและเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านเกษตรกรรมงานด้านการทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่ในชุมชนเพื่อลดรายจ่ายได้และยังเป็นข้าวที่มากด้วยคุณประโยชน์

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

2.ด้านหัตถกรรม

หมายถึง รู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรมเช่น การรวมกลุ่มของโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรมและอื่นๆ ได้แก่

2.1กลุ่มจักสานพลาสติก ได้แก่

กลุ่มสตรีบ้านเหล่ากลางหมู่ที่ 4 และ 9 ตัวแทนกลุ่มคือนางบัวเวียน จรบรัมย์และนางสาธิตา ดอนลาดลี

ความเป็นมา

ในปัจจุบันการสานตะกร้าพลาสติกได้ กลายเป็นผลิตภัณฑ์สำคัญอย่างหนึ่งที่เขามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดรายได้เสริมและทำไมยาก เป็นวัสดุคงทนที่ไม่ย่อยสลายตามธรรมชาติ ขาดโอกาสผู้เขารวมอบรมการถายทอดภูมิปัญญาการจักสานตะกร้าพลาสติกกับองค์การบริหารส่วนตำบล บัวคำ หลังจากนั้นก็ได้ให้ความสนใจในการจักสานตะกร้าพลาสติกเรื่อยมา

วิธีสานกระเป๋าพลาสติก ตะกร้าพลาสติก

- 1) เลือกสายพลาสติก และสีเส้นที่ชอบ เพื่อให้เกิดลวดลายสวยงาม ได้พื้นสีฟ้า(สีสมมติ) กับ ทำลายเป็นสีเขียว(สีสมมติ)
- 2) ตัดเส้นพลาสติก สีฟ้า (สีสมมติ) ยาว 28 นิ้ว จำนวน 14 เส้น (วิธีตัดต้องให้ปลายเฉียงๆ เพื่อป้องกันการสอดสานกัน และจำนวนเส้นขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์ที่จักสาน)
- 3) เริ่มจากวางเส้นพลาสติก 7 เส้น เรียงให้เสมอกัน เทคนิคคือเอาสมุดหนาๆ มาทับไว้มือเส้นพลาสติกเลื่อนไปมา และนำอีก 7 เส้นมาขัดกันเป็นกากบาท ให้อยู่กึ่งกลาง และสลับขึ้นลงบนล่าง และจัดเส้นให้เท่ากัน
- 4) นำเส้นข้างใต้เส้น ประมาณเส้นที่ 3 ที่อยู่ข้างใต้ นำมาสอดและเป็นการล็อก ทั้ง 2 ฝั่งซ้าย ขวา และทำการล็อกเช่นเดียวกัน ทั้งด้านบนและด้านล่าง
- 5) พับเส้นทุกเส้น ตามรอยที่เป็นขอบของการสาน เป็นการขึ้นรูปตะกร้า
- 6) เริ่มการตัดเส้นสีเขียว (สีสมมติ) เพื่อนำขึ้นรอบทำลายของตะกร้า ไซความยาว 18 นิ้ว จำนวน 11 เส้น (วิธีตัดต้องให้ปลายเฉียงๆ เพื่อป้องกันการสอดสานกัน จำนวนเส้นขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์ที่จักสาน)
- 7) จากนั้นนำเส้นสีฟ้า (สีสมมติ) ที่ล็อกไว้ออกถอยออกมา เพื่อเป็นการเตรียมเริ่มการสานขึ้นรูป
- 8) ทำการขึ้นเส้นสีเขียว (สีสมมติ) มาขัดไปมายึดเกาะจากตรงกลางของเส้นทั้งหมดก่อน สลับไปมาเป็นตารางไปเรื่อย ๆ
- 9) ชั้นที่ 2 ดันเส้นให้ชิด ก็สานสลับกันไปเป็นชั้นๆ โดยจะต้องมีการล็อกเส้นเพื่อไม่ให้เลื่อนไปมาเสมอ
- 10) พอสานไปจนใกล้ขอบก็ทำการหนีบเส้นให้ไปทางเดียวกัน ทึ่มลงไปทางก้นตะกร้า เพื่อเตรียมเอาเส้นสีเขียวมาทำขอบ
- 11) เริ่มทำขอบนำเส้นพลาสติกสีเขียว (สีสมมติ) 2 เส้นประกบกัน แลวางทาบไปกับขอบตะกร้าดึงเส้นสีฟ้า (สีสมมติ) ที่ล็อกดึงกลับมา แลวก้สานทับไปกับขอบเส้นสีเขียว (สีสมมติ) แต่ต้องสลับส่ายสไปดด้วยเพื่อเป็นการสร้างขอบตะกร้าให้เกิดลวดลาย ทำอย่างนี้ทุกเส้นรอบตะกร้า
- 12) ชั้นทำการเก็บชาย ตัดชายให้สั้นพอดีกับการซ่อนลายได้แลวก้หนีบเก็บเขาไปด้านใน ทำทุกเส้นเพื่อความเรียบร้อย
- 13) การทำหู ตัดเส้นพลาสติก 2 เส้น แลนำมาตัดผาครึ่ง
- 14) เพื่อนำไปถัดสานขัดกันไปมานั้นไขวเส้นพลาสติก 2 เส้นเขาหากัน โดยจะเรียงเป็น 4 เส้น การถัก คือ นำเส้นชายสุด มาไขวอ้อมไปด้านหลังวกกลับของเส้นที่ 3 ตอดวยนำเส้นขวาสุด นับถอยหลังไปไขวด้านหลังวกกลับเส้นที่ 3 เช่นกัน ทำสลับไปมาอย่างนี้จนสุดปลายพลาสติก
- 15) นำมาติดหูที่ตัวตะกร้า โดยการรวบเส้นของหูเขาด้วยกัน แยกเป็น 2 ข้าง แลรวบเขาเข้ากับตัวตะกร้าสานเป็นลวดลาย แลวก้ทำการเก็บปลายเส้นให้เรียบร้อย สำหรับเป็นหูหิ้ว หรือแขวนก็ได้ หรือนำมาสอดใส่ในสายยางพลาสติก แลวก้ไปติดหูที่ตัวตะกร้าแทนก็ได้

2.2 กลุ่มทำกระเป๋าจากวัสดุรีไซเคิล

1.นางทองสา ชินเนหันหา

ผู้นำสตรีบ้านหนองแสง หมู่ที่ 5 และ 10

2.นางหยกแก้ว ศรีชัย

ผู้นำสตรีบ้านบัวทอง หมู่ที่ 7

รายการ "ทำDE ขายดี" ตอน "ชุมชนตำบลบัวคำ ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล"

รายการ "ทำDE ขายดี" ตอน "ชุมชนตำบลบัวคำ ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล"

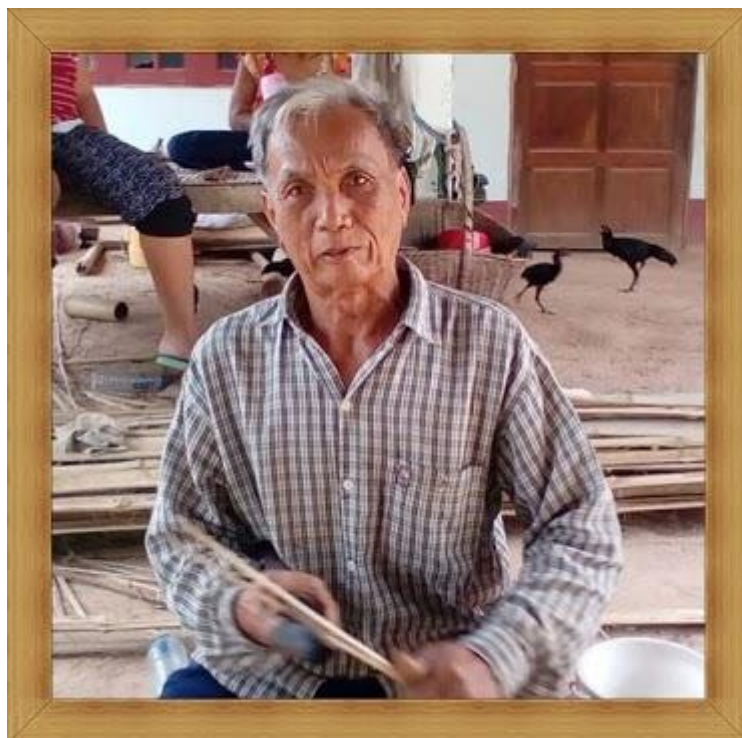
2.3 กลุ่มการทอเสื่อกล้วยชิต

บ้านเก่าจัว หมู่ที่ ๖ ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 นายบุญสี บุปผาเทพ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน หัตถกรรม

สาขา การจักสานส้อม

ประวัติและผลงาน

ชื่อนายบุญสี บุปผาเทพ

ที่อยู่ 94 หมู่ 10 บ้านหนองแสง ตำบลบัวคำ

ผลงาน การจักสานส้อม

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การจักสานส้อม

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในขั้นตอนการจักสานส้อมได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

ประชาชนชาวบ้าน ลูกหลานที่สนใจ ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อพร้อมทั้งได้นำส่งร้านค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านหัตถกรรมงานการจักสานส้อม

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

2.5 นายทองดี ทศกรณ์

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน หัตถกรรม

สาขา การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายทองดี ทศกรณ์

ที่อยู่ ๓๔ หมู่ ๖ บ้านเก่าจิว ตำบลบัวคำ

ผลงาน การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

ประชาชนชาวบ้าน ลูกหลานที่สนใจ ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อพร้อมทั้งได้นำส่งร้านค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปหัตถกรรมงานด้านงานฝีมือในประเพณีต่างๆในหมู่บ้าน วัดโรงเรียน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

2.6 กลุ่มจักสานไม้ไผ่

นายบุญ โพร้ชัยแก้ว

ประวัติภูมิปัญญาดำบลบัวคำ

ด้าน หัตถกรรม

สาขา จักสานไม้ไผ่

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายบุญ โพร้ชัยแก้ว

ที่อยู่ 50 หมู่ 1 บ้านโคกหนองบัว ตำบลบัวคำ

ผลงาน การจักสานตะกร้า กระจิบข้าว

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การจักสาน เครื่องใช้ต่างๆตามที่ต้องการได้ เช่น ลอบ ดักปลา ตะกร้า กระจิบข้าว ไช ซ้อง เครื่องใช้ทุกชนิดทุกชิ้นทำขึ้นมาจะเป็นที่ยอมรับของชุมชน และเป็นการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงไว้

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เครือข่ายลูกค้าในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียงที่สนใจ และนักเรียนที่เข้ามาเรียนรู้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปหัตถกรรมรับผิดชอบดูแลงานด้านงานฝีมือในประเพณีต่างๆในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน

3.ด้านศิลปกรรม

หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทักษะศิลป์ คีตศิลป์ การแสดง เป็นต้น ได้แก่ นายประวิทย์ ศรีนวล บ้านบัวคำเหนือ หมู่ที่ 2 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตรกรรม ฝาผนังวัดหรือโบสถ์ การทำตุ๊กตา เครื่องปั้นดินเผาต่างๆ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศิลปกรรม

สาขา การวาดจิตรกรรมฝาผนัง

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายประวิทย์ ศรีนวล

หมู่ 2 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลงาน การวาดจิตรกรรมฝาผนัง

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม การวาดจิตรกรรมฝาผนัง

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

ประชาชนชาวบ้าน ลูกหลานที่สนใจ ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อพร้อมทั้งได้นำส่งร้านค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปกรรมงานด้านงานฝีมือการวาดจิตรกรรมฝาผนังในประเพณีต่างๆ ในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

4.ด้านศาสนาและประเพณี

หมายถึง ความสามารถประยุกต์แลปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ได้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่นการถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณี เป็นต้น ได้แก่

4.1 นายสมุท ประหารุง บ้านบัวคำเหนือ หมู่ที่ 2 หมอสูตรขวัญ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศาสนาวัฒนธรรม

สาขา หมอสูตรขวัญ

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายสมุท ประหารุง

หมู่ 2 บ้านบัวคำเหนือ ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอสูตรขวัญ

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

- มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศาสนาวัฒนธรรม สาขาหมอสูตรขวัญโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา
- การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ
- สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอสูตรขวัญ ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

- นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนเป็นที่รู้จักในชุมชนโดยการรับเชิญในงานประกอบพิธีกาต่างๆ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

- ร่วมกิจกรรมในงานพิธีต่างๆในชุมชนและเป็นผู้ที่ให้การนำบถ้อยกย่องในชุมชน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

4.2 นายสมบัตร์ บิลโพชน

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศาสนาวัฒนธรรม

สาขา หมอสูตรขวัญ

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายสมบัตร์ บิลโพชน

ที่อยู่ 9 หมู่ 11บ้านโคกหนองบัว ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอสูตรขวัญ

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศาสนาวัดนธรรม สาขาหมอสูตรขวัญโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอสูตรขวัญ ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนเป็นที่รู้จักในชุมชนโดยการรับเชิญในงานประกอบพิธีกาต่างๆ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

ร่วมกิจกรรมในงานพิธีต่างๆในชุมชนและเป็นผู้ที่ให้การนับถือน้อยก่องในชุมชนรางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ –

4.3 นายเฉลียว ทิพประมวล

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศาสนาวัดนธรรม

สาขา หมอสูตรขวัญ

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายเฉลียว ทิพประมวล

ที่อยู่ 129 หมู่ 10 บ้านหนองแสง ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอสูตรขวัญ

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศาสนาวัดนธรรม สาขาหมอสูตรขวัญโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอสูตรขวัญ ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนเป็นที่รู้จักในชุมชนโดยการรับเชิญในงานประกอบพิธีกาต่างๆ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

ร่วมกิจกรรมในงานพิธีต่างๆในชุมชนและเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในชุมชน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

5. ด้านการแพทย์ไทย

หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพอนามัยได้

5.1 นายเพียร ประดับพันธ์

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน แพทย์แผนไทย

สาขา หมอน้ำมัน

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายเพียร ประดับพันธ์

ที่อยู่ 134 หมู่ 10 บ้านหนองแสง ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอน้ำมัน

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม สาขา หมอน้ำมันโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอน้ำมัน ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนในการเรียนรู้หมอน้ำมันเป็นที่รู้จักในชุมชน

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านหัตถกรรมงานหมอน้ำมัน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

5.3 นายสี ผลากุล

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน แพทย์แผนไทย
สาขา หมอยาสมุนไพร

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายสี ผลากุล
ที่อยู่ 22 หมู่ 3 บ้านหนองไฮ ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอยาสมุนไพร

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม สาขา หมอยาสมุนไพร โดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอยาสมุนไพร ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนในการเรียนรู้หมอยาสมุนไพร เป็นที่รู้จักในชุมชน

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านหัตถกรรมงานหมอยาสมุนไพร

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

5.4 นางจำปี ดอนลาดลี

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน แพทย์แผนไทย
สาขา หมอนวดสมุนไพร

ประวัติและผลงาน

ชื่อ 6.4 นางจำปี ดอนลาดลี
หมู่ 7 บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอนวดสมุนไพร

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้าน แพทย์แผนไทย สาขา หมอนวดสมุนไพร โดยศึกษาเล่าเรียนจาก ตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการ เรียนรู้หมอนวดสมุนไพร ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนในการเรียนรู้ หมอนวดสมุนไพร เป็นที่รู้จักในชุมชน

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านด้านแพทย์แผนไทย สาขา หมอนวดสมุนไพร
รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

